

Suomen luonnonsuojeluliiton
Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry.
Varastokatu 3 A 4. krs
33100 Tampere

MUISTUTUS

12.3.2009

Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys ry.
PL 482
33101 Tampere

Virtain luonnonsuojeluyhdistys ry.
Pj. Riikka Eromäki
Pihtisalmentie 522
34710 Vaskivesi

Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri ry.
Valtionkatu 1 C
60100 Seinäjoki

Länsi-Suomen ympäristölupavirasto

Asia Muistutus Vapo Oy:n ympäristölupahakemuksesta turpeenotosta Virtain ja Ähtärin Housunevalla ja Kirnunevalla ("Alastaipaleensuolla") ja toiminnan aloittamisesta muutoksenhausta huolimatta (dnro LSY-2008-Y-364)

Vapo Oy on 17.12.2008 hakenut ympäristölupaa turpeenoton aloittamiseksi Virtain ja Ähtärin rajalla sijaitsevilla Housunevalla ja Kirnunevalla. Lisäksi yhtiö hakee lupaa aloittaa toiminta nopeasti huolimatta mahdollisesta muutoksenhausta.

Housuneva on luonnontilaisen kaltainen suo. Siellä esiintyy uhanalaisia luontotyyppisiä ja mm. riekko, Etelä-Suomesta lähes kadonnut lintulaji. Turpeenotto tuhoaisi Housunevan merkittävät luontoarvot.

Kritisoimme sitä, että Vapo käsittelee ympäristölupahakemuksessaan yhtenä pakettina kahta luonnontilaltaan hyvin erilaista suota. Kirnuneva on kauttaaltaan ojitettu, Housunevasta valtaosa on ojittamatonta. Kahdesta suosta käytetään ympäristölupahakemuksessa yhteisnimeä "Alastaipaleensuo", jonka nimistä suota Suomen kartat eivät tunne.

Mielestämme on erittäin kyseenalaista hakea ympäristölupaa turpeenottoon suonimellä, jota ei ole merkitty karttoihin. Turpeenotto on toimintaa, joka muuttaa ympäristöä radikaalisti. Kahden suon kätkeminen epämääräisen yhteisnimen taakse vaikuttaa tietoiselta ihmisten harhaanjohtamiselta.

Lupahakemuksissa kahta erillistä suota ei tulisi käsitellä yhtenä pakettina, vaan olisi tarkasti eriteltävä, mitä kummallakin suolla olisi tarkoitus tehdä. Muutoin kokonaisuus jää hämäräksi. "Alastaipaleensuota" koskevassa hakemuksessaan Vapo ilmoittaa esim. suunnitellut vuotuiset turpeenottomäärät vain yhtenä lukuna (46 000 m³/v), vaikka kuutiometrit louhittaisiin kahdelta suolta.

Muistutuksessamme kutsumme Kirnunevaa ja Housunevaa omilla nimillään. Mielestämme Vapo Oy:lle ei tulisi myöntää ympäristölupaa turpeenottoon Kirnunevalta ja Housunevalta seuraavista syistä:

1. Kirnuneva

1.1 Ympäristöselvitys alueelta puuttuu

Vapo Oy suunnittelee nostavansa turvetta Kirnunevalta 45,3 hehtaarin kokoiselta alueelta. Yhtiö ei ole teettänyt Kirnunevalta ympäristöselvitystä. Pidämme ympäristöselvityksen puuttumista seikkana, jonka perusteella ympäristölupa tulee evätä.

Vapon ympäristölupahakemuksessa sanotaan, että ”Kirnuneva on kokonaan metsäojitettua aluetta”. On totta, että Kirnuneva on valtaosin ojitettu, mutta suon pohjoisosassa on kappale ojitamaton avosuota, Pieni Niemolampi. Vaikka Pieni Niemolampi ei olekaan turpeenottorajauksen sisällä, se kuitenkin ekologisesti kuuluu Kirnunevaan yhtä lailla kuin eteläisempi ojitettu osa. Näin ollen katsomme, että Vapo antaa Kirnunevan luonnontilasta ympäristölupahakemuksessa virheellisen lausunnon.

Mielestämme olisi syytä ryhtyä suunnittelemaan turpeenoton sijasta haitattomampien energianlähteiden käyttöä ja tutkittava, onko Kirnunevan ojitettu osa ennallistettavissa. Etelä-Suomessa soiden uhanalaisten luontotyyppien ja eliölajien säilyttäminen vaatii ennallistuksia, ja Kirnunevan mahdollisuudet tässä mielessä kannattaa selvittää.

2. Housuneva

2.1 Luonnonsuojelulliset syyt

2.1.1 Suomen ympäristökeskuksen arvio uhanalaisista luontotyypeistä (2008)

Vapo Oy:n tavoite on nostaa turvetta Housunevalta 46,5 hehtaarin kokoiselta alueelta. Suurin osa tuosta alueesta, 28 hehtaaria, on tällä hetkellä ojitamaton eli luonnontilaisen kaltaista suota.

Suomen ympäristökeskuksen laatiman uhanalaisten luontotyyppien selvityksen¹ (2008) mukaan lähes kaikki Etelä-Suomen suotyypit ovat uhanalaisia. **Suotyypit, joita Housunevalla Vapon teettämän ympäristöselvityksen mukaan esiintyy, on tuoreessa uhanalaisluokituksessa määritelty**

A) uhanalaisiksi (luokka ”vaarantunut”): kalvakkanevat ja lyhytkorsirämeet

B) silmälläpidettäviksi-vaarantuneiksi: lyhytkorsinevat, nevarämeet

C) silmälläpidettäviksi: tupasvillarämeet ja isovarpurämeet.

Suotyyppien uhanalaisuuden taustalla ovat metsäojitukset ja turpeenotto. Valtaosaltaan ojitamattomana säilynyt Housuneva on nykypäivänä harvinaisuus, suoluonnon kannalta tärkeä ja suojelunarvoinen. Yhteiskunnan kokonaisedun kannalta on järkevämpää ja kustannustehokkaampaa suojella luonnontilaisen kaltaisena säästyneitä suoalueita kuin ennallistaa korvaavia elinympäristöjä jonnekin muualle. **Uhanalaisten ja silmälläpidettävien luontotyyppien tuhoamiselle ei tule antaa ympäristölupaa.**

2.1.2 Luontodirektiivin ja luonnonsuojelulain vaatimukset luontotyyppien suojelusta

Luontodirektiivin yleisenä tavoitteena on turvata luontotyyppien suojelun suotuisa taso. EU:n jäsenvaltiot raportoivat EU:n komissiolle kuuden vuoden välein luontodirektiivin 17 artiklan määräämällä tavalla direktiivin säännösten soveltamisesta.

Kaudelta 2001-2006 laaditussa raportissa arvioitiin ensi kertaa kaikkien yhteisön tärkeinä pitämien luontotyyppien (direktiivin I liite) suojelun taso koko Suomen alueella. Ympäristöministeriö julkaisi raportin² lokakuussa 2007.

EU:n komissiolle tarkoitettussa raportissa kerrotaan, miten Suomi onnistui luontodirektiivin toimeenpanossa

vuosina 2001-2006. Raportin mukaan boreaalisen vyöhykkeen luontotyypeistä vain 14 prosenttia voidaan luokitella suojelutasoltaan suotuisiksi, loput riittämättömästi tai huonosti suojelluiksi.

Keidassoiden, kuten Housunevan, suojelun taso arvioitiin raportissa epäsuotuisaksi – huonoksi. Puustoisten soiden (jollaisia esiintyy Housunevan reunaosissa) suojelutaso arvioitiin epäsuotuisaksi – riittämättömäksi.

Luonnonsuojelulain 5 §:n mukaan luonnonsuojelussa on tähdättävä maamme luontotyyppien ja luonnonvaraisten eliölajien suotuisan suojelutason saavuttamiseen ja säilyttämiseen. Luontotyypin suojelutaso on suotuisa, kun sen luontainen levinneisyys ja kokonaisala riittävät turvaamaan luontotyypin säilymisen ja sen ekosysteemin rakenteen ja toimivuuden pitkällä aikavälillä sekä luontotyyppille luonteenomaisten eliölajien suojelutaso on suotuisa.

Katsomme, että uhanalaisia ja puutteellisesti suojeltuja luontotyyppijä sisältävän Housunevan valjastaminen turpeenottoon olisi vastoin luonnonsuojelulain ja luontodirektiivin vaatimuksia.

2.1.3 Housunevan ympäristöselvityksen puutteet

Vapo Oy:n ympäristölupahakemuksen liitteenä olevan ympäristöselvityksen (2005) on laatinut ammattilainen. Kritisoimme kuitenkin sitä, että A) hänelle ei ole annettu riittäviä ajallisia resursseja selvityksen laatimiseen B) selvitys on osin vanhentunut ja C) selvitystä on ympäristölupahakemuksessa tulkittu puutteellisesti.

A) Kartoittaja toteaa ympäristöselvityksessä, että ”täydelliseen kasvillisuuskartoitukseen ei aikataulun puitteissa ollut mahdollisuuksia ja lintujen parimääräarviotkin perustuvat vain yhden kartoituslaskennan havaintoihin ja joihinkin hajahavaintoihin kasviselvityskäynnillä”.

Housunevan linnustolaskenta tehtiin 11.6. ja kasvillisuuskartoitus 12.7.2005. Jotta linnustoselvityksen tulos heijastaisi todellista tilannetta, tulisi kartoituslaskentoja olla ainakin muutama ja ensimmäisen niistä tulisi ajoittua jo maaliskuulle. Muutoin ei mm. riekon esiintymisestä saada totuudenmukaista kuvaa. Ympäristöselvityksen tekijä ei riekkoa alueella kesäkuussa enää havainnutkaan. **Linnustoselvityksen tulos on siis epävarma.**

B) Vapon teettämä ympäristöselvitys on vajaassa neljässä vuodessa ehtinyt vanhentua.

Ympäristöselvityksessä esim. sanotaan, että ”Housunevalta ei tavattu uhanalaisia luontotyyppijä tai eliölajeja”. Tämä tieto on vanhentunut uuden luontotyyppien uhanalaisuusarvion valmistumisen myötä (ks. luku 2.1.1).

C) Vapon ympäristölupahakemuksessa tulkitaan ympäristöselvitystä virheellisesti.

Ympäristölupahakemuksessa sanotaan, että ”alueella tavattiin linnustotarkkailun aikana kapustarinta, valkoviklo, liro, teeri ja metso, näistä linnustoselvityksen aikana alueella pesiviksi on tulkittu kapustarinta, valkoviklo ja liro”.

Kuitenkin ympäristöselvityksessä todetaan, että ”yhteensä pesimälajeja havaittiin 13 ja pareja 35”. Näin ollen **Vapo vaikenee suurimmasta osasta lintulajeja, jotka ympäristöselvityksen mukaan pesivät alueella.** Ympäristölupahakemuksessa ei puhuta niittykirvisestä, metsäkirvisestä, pohjansirkusta, räkättirastaasta, kulorastaasta, pajulinnusta, harmaasiepostasta, hömötiäisestä, töyhtötiäisestä, peiposta ja vihervarpusesta. Mainittakoon, että näistä lajeista pohjansirkku ja kulorastas ovat taantuneet etenkin Etelä-Suomessa, joten vähintään niiden esiintyminen on merkillepantavaa. Silti yleisiääkään lajeja ei pitäisi pimittää, sillä lajien kokonaismäärä ilmentää Housunevan luonnon monimuotoisuutta.

Lisäksi Vapo ei mainitse ympäristölupahakemuksen lintutiedoissa Housunevan reunoilla ja lähialueilla (mm. suohon etelässä välittömästi liittyvällä Housulammilla) esiintyviä lintuja, vaikka

näistä lajeista kerrotaan selkeästi ympäristöselvityksessä. **Turpeenoton vaikutuksia pohdittaessa tulee huomioida myös avosuon reunamilla ja läheisyydessä tavatut lajit, koska moni niistä on riippuvainen suosta.** Näin laskien Housunevan lintulajien määrä kohoaa – liian vähiin maastokäynteihin perustuvan ympäristöselvityksenkin mukaan – jo 36:een.

Vapon lupahakemuksen mukaan ”alueelle kaivettavat ojat ja altaat lisäävät vesilintujen pesimismahdollisuuksia”. Väite on harhaanjohtava. Vaateliaat soiden linnut – kuten kapustarinta, valkoviklo ja riekko – eivät pesi turvekentillä. Koneiden melussa ja myllerretyissä ympäristöissä selviävät ehkä jotkut yleiset lajit, esim. sinisorsa. Housunevan alkuperäislajit eivät tekoallikoista hyötyisi.

2.1.4 Housunevan merkitys alueellisesti uhanalaiselle riekolle

Housunevan linnustoa on seurattu pitkään harrastajavoimin. Nevaan liittyy linnustollisia arvoja, jotka eivät ilmene pikaisella aikataululla tehdystä ympäristöselvityksestä:

Alueellisesti uhanalaiseksi luokitellulle **riekolle** Housuneva on erittäin tärkeä. Viimeisten kymmenen vuoden aikana riekkokanta on taantunut Virroilla, kuten muillakin lajin esiintymisen reuna-alueilla. Housunevalla riekkoja vielä esiintyy. Tämä kanta on hyvin merkittävä yritettäessä estää lajin katoaminen Pirkanmaalta.

Riekon elinympäristöjä ei ole Pirkanmaalla suojeltu riittävästi. Laji taantuu suojelualueillakin, esimerkiksi kahdessa Virtain lähellä sijaitsevassa kansallispuistossa. Vuonna 1997 Seitsemisen kansallispuiston alueella oli seitsemän riekkoreviiriä, vuonna 2007 enää kolme. Helvetinjärven kansallispuiston liepeillä on enää yksi reviiri. Jos lähiseutujen riekkosuot valjastetaan turpeenottoon, riekko tulee häviämään Pirkanmaalta kansallispuistoja myöten.

2.1.5 Housunevan lintulajien suojana EU:n luonto- ja lintudirektiivi sekä erityisvastuulajin status

Luontodirektiivin yleistavoitteena on saavuttaa ja säilyttää tiettyjen lajien suojelun taso suotuisana. Lajin on pitkällä aikavälillä säilyttävä luontaisessa ympäristössään, eikä sen luontainen levinneisyysalue saa supistua. Lisäksi lajin elinympäristöjä pitää olla riittävästi turvaamaan kannan säilyminen pitkällä aikavälillä.

Housunevalla esiintyvä riekko on koko Etelä-Suomessa taantunut voimakkaasti Jos riekon asuttamia soita turmellaan turpeenotolla lajin levinneisyysalueen reunoilla, kuten Virroilla, lajin luontainen levinneisyysalue supistuu. Tämä olisi vastoin EU:n luontodirektiiviä. Riekon säilyttäminen nykyisellä levinneisyysalueellaan edellyttää riittävän laajojen suokokonaisuuksien suojelua.

Housunevalta ja sen lähistöltä todetuista linnuista teeri, metso, kapustarinta, laulujoutsen, kurki, liro ja pikkulokki mainitaan EU:n lintudirektiivin I-liitteessä. Liitteessä luetellaan yhteisön tärkeinä pitämät lintulajit, joiden elinympäristöjä on suojeltava erityistoimin. Direktiivin mukaan jäsenvaltioiden on turvattava I-liitteen lajien eloonjääminen ja lisääntyminen niiden levinneisyysalueella. Lisäksi jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet lintulajien elinympäristöjen ”riittävän moninaisuuden ja laajuuden säilyttämiseksi, ylläpitämiseksi tai palauttamiseksi ennalleen”.

Housunevalta ja sen lähistöltä tavatuista lintulajeista teeri, metso, valkoviklo, liro, laulujoutsen, tavi, telkkä, pikkulokki ja leppälintu lukeutuvat Suomen erityisvastuulajeihin. Suomella on kansainvälinen vastuu näiden lajien säilyttämisestä. Vastuu merkitsee sitä, että lajin elinympäristö tulee ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa.

2.1.6 Luontodirektiivin suojaamat eliölajit selvitettävä

Luontodirektiivin IV-liitteen lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Luontodirektiivin IV-liitteen lajilistassa on useita lajeja, joiden esiintyminen

Housunevalla tai siihen välittömästi kytkeytyvässä Housulammessa on mahdollista lajien elinympäristövaatimusten perusteella. Näitä direktiivin suojaamia lajeja ovat ainakin lummelampikorento, sirolampikorento ja isolampisukeltaja sekä viitasammakko. Lajien esiintymistä Housunevalla ei ole tutkittu ympäristöselvityksen yhteydessä tai muulloinkaan.

Direktiivin IV-liitteen lajien esiintyminen on Housunevalta selvitettävä erikseen. Direktiivihyönteiset pystyy kartoittamaan vain tähän eliöryhmään erikoistunut asiantuntija. **Ilman luontodirektiivin IV-liitteen eliölajien selvitystä Vapon lupahakemus on puutteellinen.**

2.2 Ilmastonsuojelulliset syyt

Vapo Oy perustelee turpeenottohakemustaan sillä, että käytössä olevista turvevaroista on puutetta ja turpeen kysyntä on talousalueella pysyvää. Ihmettelemme, mihin väite kysynnän pysyvyydestä perustuu.

Ilmastonmuutoksen torjunta tulee asettamaan yhä tiukempia vaatimuksia myös Suomen energiahuollolle. Suomen energiasta 6-7 prosenttia tulee turpeesta, mutta maamme hiilidioksidipäästöistä turpeenpolto aiheuttaa 20 prosenttia. Turve on fossiiliseen verrattava polttoaine ja sen polttamisesta syntyvät hiilidioksidipäästöt ovat 12 prosenttia suuremmat kuin kivihiilen poltossa tuotettua energiayksikköä kohden.

Kansainvälinen yhteisö ei suhtaudu turpeen käyttämiseen polttoaineena suojeasti. Tämä tulee yhä uudelleen ilmi esimerkiksi jokaisessa EU-tason käsittelyssä. Viimeksi joulukuussa 2008 EU hyväksyi uusiutuvan energian direktiivin, jossa turvetta ei luokitella uusiutuvaksi energianlähteeksi.

Turve on fossiilisiin energianlähteisiin verrattava polttoaine, jonka polttaminen tuottaa runsaasti ilmastonmuutosta jouduttavia hiilidioksidipäästöjä. Erityisen paljon ilmakehää rasittaa Housunevan tapaisten laajalti ojittamattomien soiden sisältämän turpeen esiin kaivaminen ja polttaminen.

Vapo suunnittelee nostavansa Housunevasta ja Kirmunevasta myös ns. ympäristöturvetta kuivikkeeksi, imeytykseen ja kompostointiin, mutta määrät ovat polttoturpeen suunniteltuun määrään – 46 000 kuutiometriä vuodessa – nähden vähäisiä. ”Ympäristöturvetta” myös kaivettaisiin lähinnä vain toiminnan alkuvuosina. Leijonanosa nevojen turpeesta päätyisi kestävämpään energiantuotantoon.

EU aikoo vähentää kasviuonekaasupäästöjään vähintään 20 prosentilla vuoteen 2020 mennessä. **Kun päästötavoitteet kiristyvät tulevaisuudessa, on turpeen energiakäyttöä vähennettävä nykyisestä.** Housunevasta turvetta kaivettaisiin Vapon mukaan noin vuoteen 2040 asti. On erittäin kyseenalaista, voidaanko turvetta käyttää energiantuotannossa edes enää vuonna 2020. **Vapon arvio polttoturpeen kysynnän pysyvyydestä perustuu energiantuotannon vanhakantaisiin näkemyksiin, joissa ei ole otettu huomioon ilmastonmuutoksen aiheuttajia eikä seurauksia.**

2.3 Vesiensuojelulliset syyt

Katsomme, että ympäristölupahakemukseen kootut vedenlaatutiedot hankealueen alapuolisista vesistöistä ovat vaatimattomat. Veden laatua on tutkittu Vehkopurosta ja Isosta Vehkajärvestä harvoin: Vehkapuron veden laatua on mitattu kerran vuonna 1983, Isolla Vehkajärvellä mittauksia on tehty kolme vv. 1977-1995. Lisäksi molempien vesialueiden laatua tutkittiin syksyllä 2008. Metterinjärvestä mittaustietoja on säännöllisesti vuodesta 1990 lähtien.

Tehdyissä mittauksissa on tutkittu vain veden fysikaalisia ja kemiallisia ominaisuuksia sekä väriä. Ilmeisesti suunnitellun turpeenottoalueen alapuolisten vesialueiden ekologista tilaa ei ole luokiteltu.

Vesipuitedirektiivi kuitenkin edellyttäisi ekologisen tilan luokittelua. Ilman luokitusta ei turpeenoton vaikutuksia alapuolisiin vesistöihin voida ennalta arvioida tai myöhemmin seurata pätevästi.

Lisäksi ympäristölupahakemuksesta ei ilmene, onko Housunevaan välittömästi kytkeytyvän Housulammen ekologista tilaa määritetty ja veden laatua tutkittu. Myöskään luontodirektiivin IV-liitteen lajien esiintymistä ei Housulammelta ole selvitetty (ks. luku 2.1.6). Housulammesta olisi laadittava kattava luontoselvitys ja sitten arvioitava, miten hanke lampeen vaikuttaisi.

Mielestämme ympäristölupahakemus on puutteellinen, koska hankealueen alapuolisten vesistöjen ekologista tilaa ei ole arvioitu. Vesilaki kieltää muuttamasta vesiluontoa ja sen toimintaa vahingollisesti (vesilain 1 luku, 15 §). Tulisi punnita, onko turpeenottohanke vastoin tätä vesilain kieltoa. Vapon ympäristölupahakemuksen mukaan hankkeen ”vaikutukset alapuoliseen vesistöön jäävät vähäisiksi ja rajoittuvat vesien purkureitistöön ennen järviä”. Ilman kattavaa arvioita vesialueiden ekologisesta tilasta ei asiasta kuitenkaan voida saada varmuutta.

Housuneva sijaitsee osin Matoluoman, osin Pakarinjoen valuma-alueella. Vapon turpeenottosuunnitelmien mukaan Housunevan vedet johdettaisiin tulevaisuudessa Pakarinjoen kautta eli pintavalutuskentältä Vehkopuroon ja edelleen Isoon Vehkajärveen.

Kaavailut tällaisista vesijärjestelyistä perustuvat mielestämme riittämättömiin tutkimuksiin. Mikään ei takaa, ettei suunnitelman toteuttaminen rikkoisi vesilain 1 luvun 15 §:ään sisältyvää vesistön muuttamiskieltoa. Vedenkulun uudelleenjärjestely Pakarinjoen valuma-alueella saattaisi mm. johtaa vesiluonnon ja sen toiminnan vahingolliseen muuttumiseen, mitä vesilaki ei salli.

Kummallakaan osavaluma-alueella (Matoluoman ja Pakarinjoen) ei nykyisellään ole turpeenottoalueita. Mielestämme tällaiset valuma-alueet tulisi turvekenttien kirjomalla Pohjois-Pirkanmaalla säästää kyseiseltä toiminnalta luonnon- ja ympäristönsuojelun vuoksi.

2.4 Muut syyt

2.4.1 Ympäristönsuojelulain vaatimukset

Ympäristölupahakemuksessaan Vapo toteaa, että toiminnanaloittamislupa voidaan ympäristönsuojelulain 101 §:n ja sen perustelujen mukaan myöntää vain perustellusta syystä ja edellyttäen, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi. Vapo tarjoaa vakuudeksi 5000 euroa.

Mielestämme Vapon hakemus toiminnan aloittamisesta muutoksenhausta huolimatta ei täytä ympäristönsuojelulain vaatimusta, jonka mukaan täytäntöönpano ei saa tehdä muutoksenhakua hyödyttömäksi. Vapo aloittaisi soiden ”kuntoonpanon” nopeasti, nähtävästi huolimatta luontojärjestöjen ja mahdollisten muiden tahojen muutoksenhausta. Hyvin todennäköisesti Vapo ennättäisi turmella Housunevaa ojituksin merkittävässä määrin ennen muutoksenhaun tulosten selviämistä. 5000 euron vakuus ei korvaisi Housunevan menetettyjä luontoarvoja. Korkeintaan sillä pystyttäisiin tekemään suolla jonkin verran ennallistamistoimia, mutta suon luonnonolosuhteiden huonontaminen olisi yhtä kaikki peruuttamattomasti pilattu.

Ympäristönsuojelulain 42 §:n mukaan toiminnasta ei saa aiheutua merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa tai erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista. **Housunevan turpeenotto olisi vastoin ympäristönsuojelulakia, sillä suon luonnonolosuhteet huonontuisivat varsin perusteellisesti: suon pääraakenneosa eli turve kaivettaisiin pois.**

Lupahakemuksessaan Vapo sanoo, että ”hankealueen turvetuotanto ei --- aiheuta huomattavia ja laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia ympäristön luonnonolosuhteissa tai vesiluonnossa ja sen toiminnassa eikä se huononna paikkakunnan asutus- ja elinkeino-oloja”.

Vapon argumentti ei ole riittävä toiminnan aloittamiseen, sillä ympäristönsuojelulaki kieltää luonnonolosuhteiden huonontamisen muuallakin kuin vain ”ympäristössä”. Käsittääksemme luonnonolosuhteita ei saa huonontaa myöskään itse suolla, jos se Housunevan tavoin on

luonnonolosuhteiltaan erityinen.

2.4.2 Paikkakunnan asutus- ja elinkeino-olot

Kummastelemme Vapon väitettä, jonka mukaan turpeenotto Housunevalta ei huonontaisi paikkakunnan asutus- ja elinkeino-oloja.

Turpeenotto lisäisi kiintoaine- ja ravinnepäästöjä vesistöihin vesiensuojelutoimista huolimatta. Melu ja pöly ulottuisivat Ison Niemolammen vapaa-ajanasunnoille asti. Ympäristölupa-hakemuksessaan Vapo sanoo, että ”hankealueen lähimmät rakennukset sijaitsevat Ison Niemolammen pohjoispäässä, jonne on lähimmillään matkaa noin 610 metriä” Todellisuudessa lähimmät mökit sijaitsevat kuitenkin Iso Niemolammen kaakkoispuolella vajaan 400 metrin päässä hankealueen reunasta. Nämä rakennukset on havainnut myös Housunevan ympäristöselvityksen tekijä; selvityksen mukaan ”Iso Niemolammen rannoilla on myös loma-asutusta, lähimmillään noin 400-500 metrin päässä”.

Turpeen kaivun myötä Housunevan marjastusmahdollisuudet ja virkistysarvot menetettäisiin ja metsästyks vaikeutuisi. Housunevan ympäristöselvityksessä todetaan suon ja viereisen Housulammen merkitys luonnonsuojelullisesti, maisemallisesti ja virkistyksen kannalta.

Kirnunevan ja Housunevan valjastaminen turpeenottoon tuottaisi Vapon mukaan urakoitsijoille työpaikkoja kuuden henkilötyövuoden verran. Näin ihmisten työpanosta hukattaisiin ilmakehälle ja luonnolle haitalliseen toimintaan, kun voitaisiin kehittää lukuisia uusia työpaikkoja esimerkiksi uusiutuvien energiamuotojen edistämiseen, turhaan ojitettujen soiden ennallistamiseen ja luontomatkailuun.

2.4.3 Housunevan maisemalliset arvot

Vapon mukaan suunniteltu ”tuotantoalue sijoittuu suo- ja metsävaltaiselle alueelle. Muutokset maisemassa eivät näy etäälle”. Oudoksumme maisema-arvojen menetyksen kuittaamista tällaisella maininnalla. Maiseman arvoa ei voida arvioida vain sen perusteella, miten kaukaa näkymää pystytään katselemaan.

Suot ovat elinympäristöjä, joiden maisemaa katsellaan itse suolta tai sen laidalta käsin. Jos kohteen esteettinen arvo mitattaisiin vain sillä, kyetäänkö tarkkailemaan kaukaa, samalla logiikalla korkeiden rakennusten keskelle jäänyt historiallinen monumentti voitaisiin kuitata ulkonäöltään mitättömäksi.

2.4.4 Maakuntakaavan merkinnät ja valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Voimassa olevassa Pirkanmaan maakuntakaavassa Housunevaa ei ole osoitettu turpeenottoon. Soille, joita ei kaavassa ole osoitettu turpeenottoon, ei pitäisi myöntää lupaa, jos ne ovat Housunevan tapaan laajalti ojitattomia.

13.11.2008 valtioneuvosto päätti valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkistamisesta. Tarkistetut tavoitteet ovat astuneet voimaan 1.3.2009. **Voimassa olevien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan** ”Maakuntakaavoituksessa on otettava huomioon turve-tuotantoon soveltuvat suot ja sovitettava yhteen tuotanto- ja suojelutarpeet. **Turpeenottoalueiksi varataan jo ojitettuja tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneita soita** ja käytöstä poistettuja suopeltoja. Turpeenoton vaikutuksia on tarkasteltava valuma-alueittain ja otettava huomioon erityisesti suoluonnon monimuotoisuuden säilyttämisen ja muiden ympäristönäkökohtien sekä taloudellisuuden asettamat vaatimukset.”

Mielestämme turpeenotto Housunevalta ei valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden valossa ole mahdollista. Housuneva ei ole kauttaaltaan ojitettu tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttunut suo. Housunevan luontoarvot ovat niin suuret, että niiden säilyminen on turvattava.

2.5 Lopuksi

Luonnontilaisen kaltaisena säilynyt Housuneva on erittäin tärkeä useille soiden uhanalaisille luontotyypeille, joiden suojelun taso on nykyään riittämätön. Lisäksi Housuneva tarjoaa elinympäristön lukuisille soiden alkuperäislajeille, joiden elinpiiri on käynyt Suomessa viime vuosikymmeninä hyvin pieneksi. Luonnonsuojelulaki ja luontodirektiivi velvoittavat Suomea turvaamaan luontotyyppien ja lajien säilymistä riittävällä suojelulla.

Turpeenotto tuhoaisi Housunevan merkittävät luontoarvot ja heikentäisi alueen virkistyskäyttömahdollisuuksia.

Tampereella 12.3.2009

Timo Tamminen, puheenjohtaja
Suomen luonnonsuojeluliiton
Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry.

Anni Kytömäki, sihteeri
Suomen luonnonsuojeluliiton
Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry.

Jukka T. Helin, puheenjohtaja
Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys ry.

Sanna Junttanen, sihteeri
Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys ry.

Riikka Eromäki, puheenjohtaja
Virtain luonnonsuojeluyhdistys ry.

Seppo J. Ojala, puheenjohtaja
Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri ry.

Teemu Tuovinen, piirisihteeri
Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri ry.

Viitteet:

1 Suomen luontotyyppien uhanalaisuus, Suomen ympäristökeskus, SY 8/2008: <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=282258&lan=fi&clan=fi>

2 a) Ympäristöministeriön raportti EU:n komissiolle luontodirektiivin säännösten soveltamisesta vuosilta 2001-2006, toim. Korpelainen Heikki, YM 18.10.2007:

a) http://217.71.145.20/TRIPviewer/temp/TUNNISTE_E_92_2007_fi.html

b) yhteenveto luontodirektiivin raportoinnin johtopäätöksistä: <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=90386&lan=fi>